

קונטרס

ראש אמונה

יבאר ויגלה את עמק האמונה הקדושה, ואיך שהיא ראש לכל העבודות, וכשבר ישראל מכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה, זוכה כבר לכל הקדשות והעבודות בנקל, אשרי לו!

*

בני ומסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,
ומשלב בפסוקי תורה, גביאים, כתובים, ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

*

הנבא לדפוס על-ידי

חסידו ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: בְּשָׁעָה
שֶׁהָאָדָם מִתְפַּלֵּל תְּפִלוֹתָיו
בְּהִתְלַקְּבוֹת, וּמְבַנֵּן פְּרוֹשׁ
הַמְּלוֹת, וּמְטָה אָזְנוֹ אֶל מֵה
שֶׁהוּא מְדַבֵּר, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא
שׁוֹרֵף אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת שֶׁבָּרָא.
(אמרי מוהרא"ש, חלק א', סימן תשפד)

קונטרס

ראש אמונה

.א

צריך שתחזק עצמך, אהובי, אחי היקר, במדת האמונה הקדושה, ותדע, כי האמונה הקדושה היא ראש וראשון לכל העבודות וההשגות, ובלי אמונה אדם עומד עדין בחוץ לגמרי, והקדוש-ברוך-הוא צמצם את עצמו כביכול במדת מלכותו יתברך הנקראת "אמונה", רק בשביל שיזכו להשיגו, כי בלא אמונה, שהיא מדת המלכות והצמצום, אי אפשר להשיגו כלל, ועל-כן מדת האמונה הקדושה היא ראש וראשון לכל ההשגות והקדושות, וכשאדם מכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה, כבר זוכה לכל; ועל-כן ראה להמשיך את עצמך

בתוך האמונה הקדושה, ותדע ותשפיל אשר אין
 בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם
 עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ובידיעות אלו
 תודרך נפשך מאד מאד, כי כלל זה תכניס בדעתך
 — אשר ברוחניות — "האוחז במקצתו אוחז
 בכלו", ועל-כן אף שהאדם עדין רחוק בתכלית
 הרחוק, אף מכניס את עצמו באמונה הקדושה,
 אף שאוחז את עצמו רק קצת באמונה הקדושה,
 כבר נכלל באין סוף ברוך הוא, כי בדבר רוחני אין
 שום צמצום, כי ברגע שמכניס דעתו בתוך האמונה
 הקדושה, כבר מדבק בו יתברך, ונמשך עליו אור
 נורא ונפלא עד מאד ממנו יתברך, ונודרך לגמרי;
 אשרי מי שמכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה,
 ואז אל לב טוב הגנוז והצפון יזכה.

ב.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי הוא יתברך
 נמצא ואין זלתי נמצא, וכפי שהאדם מכניס בדעתו
 ידיעה זו, אזי הולכים לו כבר כל החיים בצורה
 אחרת לגמרי, כי לב הצרות והמרירות שהאדם

סובל הן רק מחמת שנעתק מן האמונה הקדושה, ושוכח לגמרי ממנו יתברך, אבל כשאדם מכניס בדעתו תמיד רק אמתת מציאותו יתברך, הולכים לו כל החיים בצורה אחרת, כי תמיד מוצא את עצמיות חיות אלקותו יתברך בכל מה שעובר עליו, ועל-ידי-זה נגאל מכל צרותיו, וזו הרפואה לכל המכאובים והמרירות, ואין לה עוד רפואה כמו מי שמכניס בעצמו את האמונה הקדושה, אשר היא כלליות כל הרפואות וכלליות כל הקדשות.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, שבכל הצרות והיסורים ועגמת הנפש שלך, תקניס בדעתך את אמתת מציאותו יתברך, ותדע, כי הוא יתברך נמצא בתוך צרותיך ובלבוליך, והכל כדי לנסות אותך לראות אל מי תפנה בעת צרותיך, ואף שבין כך השקר מאד מתגבר ומתפשט בעולם, אסור לה לפל בדעתך כלל, רק תדע, כי אין לה דבר שלא יהיה לו שרש למעלה, ועל-כן גם השקר בהכרח שיהיה לו שרש, אבל לכאורה תמוה מהיכן יהיה שרש

לשַׁקֵּר לַמַּעֲלָה שֵׁשֶׁם כֻּלּוֹ אֱמֶת, כִּי הֲלֹא הָאֱמֶת
 הִיא הַהַפּוּךְ מִמָּשׁ מִשֶּׁקֶר? אֵךְ שֶׁרֵשׁ אַחִיזַת הַשֶּׁקֶר
 הוּא מִבְּחִינַת הֶרְאֵשִׁית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, כִּי מִחֲמַת
 שֶׁבְּרֵאשִׁית שֶׁרֵשׁ כָּל הַדְּבָרִים, שֵׁם הַכֹּל אֶחָד בְּלִי
 הַבְּדֵל כָּלֵל בֵּין כֶּסֶף וּבְדִיל וּנְחָשֶׁת וְזָהָב, וְכֵן בֵּין
 מִסְפָּר מֵאָה לְאֶחָד, עַל־כֵּן מִשֵּׁם נִשְׁתַּלְשַׁל בְּכַמָּה
 מִיָּנִי הַשְּׁתַלְשּׁלוֹת אַחִיזָה לַשֶּׁקֶר, שֵׁשׁ לוֹ כַּח לְהַפֵּךְ
 הַדְּבָרִים לוֹמַר עַל בְּדִיל שֶׁהוּא כֶּסֶף וְעַל נְחָשֶׁת
 שֶׁהוּא זָהָב וְעַל מֵאָה שֶׁהוּא מֵאֲתִים וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה
 לְאִין קָץ, וְכֵל זֶה נִמְשָׁךְ מִחֲמַת שֶׁבְּרֵאשִׁית שֶׁרֵשֶׁם
 בְּאֱמֶת אֵין הַבְּדֵל בִּינֵיהֶם, כִּי שֵׁם הַכֹּל אֶחָד, וְזֶה
 עֵקֶר תְּכָלִית הָאֱמֶת, וּמִשֵּׁם דִּיקָא נִשְׁתַּלְשַׁל אַחִיזָה
 לַשֶּׁקֶר לְהַפֵּךְ מֵהַפֵּךְ אֶל הַפֵּךְ, אֲבָל מִשֵּׁם בְּעֲצֻמוֹ
 עֵקֶר הַכְּנַעֲתוֹ, כִּי עֵקֶר הָאֱמֶת הוּא הַתְּכָלִית, דְּהִינּוּ
 לִידַע הַשֶּׁרֵשׁ וְהַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֵׁשֶׁם
 הַכֹּל אֶחָד בְּלִי הַבְּדֵל שְׁזֶה עֵקֶר תְּכָלִית הָאֱמֶת,
 דְּהִינּוּ לִידַע שֶׁהַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מֵאַחֲדוֹתוֹ הַפְּשׁוּטָה,
 וְהוּא יִתְבָּרֵךְ בְּרָא הַכֹּל לְכְבוֹדוֹ, כְּדִי לְהַפִּיר אוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי כָּל דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי בְּדוּאֵי מִי
 שֶׁהוּא מִבֵּין בְּכֹל הַדְּבָרִים וְהַמְסֻחָרִים שֶׁבְּעוֹלָם,
 וְיִוְדַע לְהִבִּין וּלְהַבְחִין מַעֲלַת עֲרֹךְ כָּל אֶחָד מֵהֶם כְּפִי

מה שהוא באמת, ואפלו אם הוא חכם גדול בכל השבע חכמות לאמתן, אף-על-פי-כן אם אינו מסתפל על התכלית האמת האחרון, ומכל שכן אם טועה, חס ושלום, על-ידי חכמתו עד שכופר, חס ושלום, אפלו בדבר אחד מדברי סופרים, בודאי איש כזה רחוק מאמת לאמתו, והוא משקע ונבוך בתכלית השקר והטעות, ויכול, חס ושלום, להטעות גם אחרים על-ידי חכמתו המדמה והכוזבת, ובאמת הוא מטעה את עצמו, כי אחריתו עדי אובד, רחמנא לצלן, וכמו שכתוב (ירמיה ח'): "הנה בדבר ה' מאסו וחכמת מה להם", כי מה זו חכמה, מאחר שהחכם מאבד עצמו ואחרים לדעת, חס ושלום, ובודאי טוב יותר למי שהוא תם וישר מעודו, ואפלו אם אינו מבין בשום סחורה, ואינו בקי בשום חכמה, אבל עוסק בתורה ובעבודת השם יומם ולילה, וחושב בכל עת על תכליתו הנצחית, כי אף-על-פי שאינו יודע להבחין האמת בין כסף לכדיל, ההבדל הזה הוא רק בכח המדמה, אבל בראשיתם ותכליתם הכל אחד אפלו בגשמיות, כי הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, ועל-פי-רב אין יכולים להטעות

אותו גם בעניני העולם, כי על-פי-רב תמימי-הדרך
 הם מבינים ביותר בכל מיני רמאות שבועולם,
 דיקא על-ידי דרכי התמימות והאמת שלהם, כי
 מי שהוא איש אמת, אזי הוא מכיר באמת, אם
 פלוני דובר שקר אם לאו, ואפלו אם לפעמים
 מטעים אותו באיזה דבר מעניני העולם, ההטעיה
 היא רק לפי שעה, והמטעה הוא מטעה את עצמו
 יותר הרבה בתכליתו הנצחית, אבל האיש האמתי
 הזה הוא יודע להבחין ולהבדיל בין האמת לשקר
 בתכלית החכמה וההבנה האמתית, כי הוא בורח
 מכל ההסתות ופתווי היצר הרע לתאוות והמדות
 הרעות הנמשכות מסטרא אחרא, שהיא תכלית
 הטמאה והשקר הגמור, ומשים אל לבו שישתפל
 ויבין בכל הדברים שבועולם איך להתקרב על ידם
 להשם יתברך, ולהפיר אותו באמת שהוא יתברך
 עצם האמת, נמצא שעקר האמת שבכל הדברים
 הוא התכלית, דהינו שיכון בכל דבר לאמתתו
 בשביל שרש תכלית האמת, שהוא השם יתברך
 והתורה והצדיקים שהם עצם האמת, ועל-ידי-זה
 דיקא נתבטל השקר, שאחיותו גם-כן מהראשית
 והתכלית, ששם הכל כלול באחדות אחת, אשר

על-ידי-זה יש כח לשקר להפך את האמת, ודיקא
 על-ידי-זה בעצמו עקר הכוננתו, כי מי שמסתכל
 בכל דבר על עצם האמת לאמתו, על-ידי-זה אין
 יכולים להטעותו לעולם, מאחר שהוא חושב בלבו
 שאינו רוצה רק את האמת, ואפלו אם לפעמים אינו
 יודע להבחין באמת הבורה איה להתנהג באיזה
 דבר, הוא מוסר כל תנועותיו להשם יתברך באמת,
 ומבקש מהשם יתברך שיזכהו לנקדת האמת,
 ושידריכהו בדרך האמת באופן שיזכה לעשות הכל
 רק כרצונו יתברך, ועל-כן אפלו אם לפעמים נודע
 לו אחר-כך שטעה באיזה דבר, ויודע ומבין עכשו
 שקפי רצונו יתברך היה צריך להתנהג באופן אחר,
 אף-על-פי-כן אם היתה גם אז כוננתו רצויה באמת,
 רק לעשות רצונו יתברך, אזי נחשב הכל לאמת,
 כי רחמנא לבא בעי (סנהדרין ק"ו:), וכמו שאמרו
 חכמינו הקדושים (ברכות ה:): ובלבד שיכון לבו
 לשמים, ובוראי אם לא יטעה האדם את עצמו,
 ויסתכל בכל לבו רק על האמת, אזי סוף כל סוף
 יזכה לאמת לאמתו, וזו העצה היעוצה והנפלאה
 בעבודת השם בכל הדברים שבעולם.

ד.

צריך שתכניס את עצמך, אהובי, אחי היקר, אל תוך האמונה הפשוטה, ועליך לדעת, כי תכף ומיד כשזכנס בלבך ודעתך איזו מחשבה או הרהור אחריו יתברך, כל זה בא מחמת שפגמת בטפי מחך, ואתה פגום מאד, כי אחרת לא היה עולה על לבך שום מחשבות והרהורים אחריו יתברך, כי כל העקממיות שבלב, ובפרט מי שפגם, חס ושלום בטפי המח, שאזי נפגם מחו ונתעקם לבו בכמה מיני עקממיות ופתויים בלי שעור וערך, וכל אלו העקממיות שבלב בחינת (תהלים ל"ח): "לבי סחרחר" הם בחינת מחלקת דסטרא אחרא, בחינת (הושע י'): "חלק לבם", פי הסטרא אחרא הוא בבחינת מחלקת פמוכא, וזו המחלקת דסטרא אחרא שרשה בכמה מיני השתלשלות מבחינת מחלקת שבקדשה, וכשמאמין שהמחלקת שבקדשה שיש בין הצדיקים האמתיים אינה מחלקת כלל, כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, אזי נמתקין ונתבטלין כל מיני מחלקת דסטרא אחרא, ואזי הוא שומע תוכחות חיים מפל מיני מחלקת ועקממיות שבלב, שהם רוצים להרחיקו מהקדשה, והוא מבין

על-ידי-זה בעצמו גדל הפגם שלו, שפגם כל-
 כף, עד שנתעקם לבו כל-כף, ואזי מרחם על
 עצמו ביותר, ושב בתשובה שלמה, ונתקרב על-
 ידי-זה דיקא להשם יתברך, כי כמו שמאמין שכל
 המחלקת של הצדיקים הכל רק בשביל תקונו, כי
 באמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, והמריכה היא
 רק בשבילו — בשביל נסיון והתקרבות שעל-
 ידי ההתרחקות דיקא, כמו-כן צריכים להאמין
 שכל מיני עקממיות שבלב, בודאי יש להם שרש
 בקדושה, הינו במחלקת שבקדושה, וההתרחקות
 של העקממיות היא תכלית ההתקרבות, כי על-ידי
 שרואה גדל העקממיות שבלבו ועצם רחוקו מהשם
 יתברך, על-ידי-זה דיקא ירחם על עצמו, ויפשט
 העקממיות שבלבו, ויתעורר לתשובה שלמה,
 ויתקרב אליו יתברך על-ידי-זה דיקא; ועל-כן
 אהובי, אחי, ראה מה לפניך, במקום להרהר אחריו
 יתברך, ראה לפשפש במעשיך, וזכר היטב את
 חטאות נעורייך איך ששפכת זרעך על הארץ זה
 ימים ושנים, ופגמת בהוצאת זרע לבטלה, ועל-כן
 איך מלאך לבך להקשות קשיות אחריו יתברך,
 וכן מה לך להתערב במחלקת שבין הצדיקים,

הלא אתה מנוול, משקץ ומתעב, והלוואי שתזכה לתקן את עצמך היטב, ואזי באמת ושכ ורפא לך, העקר אל תקשה שום קשיות, רק הכנס עצמך באמונה פשוטה, ואז טוב לך כל הימים.

ה.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר כל השכל של כל העולם, אפלו של היראים והכפשים כל זמן שלא זכו לשפר תאות לבם לגמרי, עד שלא יהיה בהם שום שמץ ריח בעלמא משום תאוה שבעולם, עדין אין להם שום שכל כלל, וכל שכלם הוא רק בבחינת המדמה, שהוא כח הגוף כח הבהמיות, ועל-כן עקר תקונם להתקרב להשם יתברך הוא על-ידי אמונת חכמים, דהינו להתקרב לצדיקים אמתיים, ולהאמין בהם ולבטל דעתו נגדם לגמרי, כאלו אין לו שום שכל כלל, ואז יכולים לזכות על-ידי הרוח נבואה, רוח הקדש של צדיקי האמת שיתברר המדמה גם אצלם, עד שיזכו על-ידי-זה לאמונה שלמה, שזה יסוד הכל, שזה בחינת כתיבת ספר תורה, תפלין ומזוזות על

עור בהמה, ועל-פן מתר לכתב אפלו על עור
 גבלה וטרפה, ובלבד שיהיה ממין טהור, להורות
 שהכל יכולים להתקן, ובלבד שלא יהיה ממין
 טמא, דהינו שלא יבוא לצדיק עם חכמות וחקירות
 לחקרו ולנסותו, ולא תהיה טינה בלבו, שכל זה
 הוא בחינת מין טמא, כי עקר הטמאה הוא בחינת
 חקירות וכפירות, אבל כשאינו בבחינת מין טמא,
 רק עושה עצמו כבהמה טהורה, ומכין ומעבד עצמו
 ודעתו לשם קדשת תפלין, שזה בחינת שהעור
 צריך להיות מעבד לשמה — לשם קדשת סת"ם,
 דהינו שמפשיטין ומעבדין את מחם ודעתם מכל
 דעותיהם וסברותיהם ועקמיות שבלבם, שהיתה
 להם עד הנה, ומכינים דעתם וכחם וכל גופם
 לקבל קדשת התפלין שהיא בחינת קדשת המחין
 של הצדיק על כל אשר יאמר כהוא זה, ולבלי
 לסור מדבריו זמין ושמאל, אז אף-על-פי שקלקל
 כל-כף עד שהוא בבחינת עור גבלה וטרפה, אף-
 על-פי-כן הוא יכול להתקן ולקבל אור קדשת
 המחין של הצדיק שהוא בחינת תפלין; ולכן
 איצף, ותהיה הכי מאשר בחייד, ראה להתקרב אל
 צדיקים אמתיים הדבוקים תמיד בו יתברך בבטול

כל הרגשותיהם, והם ימשיכו עליך ברור וזכוך
 המדמה, ויאיר מחך כמו אור התפלין, ואף שאתה
 עכשו בבחינת עור חיה ובהמה, עם כל זאת אם
 תזכה לסלק את דעתך ואת חכמתך, ותכיר את עצמך
 היטב, ותקבל את דברי הצדיקים האמתיים, אז
 בודאי תזכה למה שאתה צריך לזכות בזה העולם,
 ותהיה דבוק בחי החיים, וימשכו עליך ערכות,
 ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, ותרגיש עולמך
 בחייה, כי הצדיקים האמתיים הדבוקים בו יתברך
 באמת הם עוד חיים בזה העולם כדגמת העולם
 הבא; ואשרי מי שזוכה להתקרב אליהם באמת.

.1

צריך שתדע, אהובי, אחי הנקר, אשר בזה
 העולם העקר הוא אמונה פשוטה בו יתברך
 בתמימות ובפשטות גמורה, ולהמשיך על עצמו
 אמונה בהשגחה פרטי פרטית, לידע אשר אין
 בלעדיו יתברך כלל, והכל מתנהג בהשגחתו יתברך
 הפרטי פרטית, וכל זה הוא סוד קיים המצוות,
 שאנו זוכים לקיים בכל יום, כי התרנג"ג מצוות
 — רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה,

העקר להמשיך על עצמו הארה וזיו וחיות ודבקות
אור ממנו יתברך, המאירה בכל העולמות, כמו
שכתוב (יחזקאל מ"ג): "והארץ האירה מכבודו",
כמו שעל-ידי כל מצוה ומצוה אנו מקשרין ומיחדין
כל העולמות להשם יתברך, וממשיכין אמונת
ההשגחה הפרטית, כמו-כן להפך על-ידי עברות,
חס ושלוש, על-ידי-זה נמשכין בפירות, חס ושלוש,
ועל-ידי-זה מפרידין המלכות מהשם יתברך, דהינו
שכופרין, חס ושלוש, בהשגחתו יתברך, ועל-ידי-
זה השם יתברך גם-כן כפיכול אינו משגיח עליהם
בהשגחה שלמה, ואז החיות שלהם נמשכת דרך
הקלפות והחיצונים, שהם מזיקי עלמא, ועל-כן
באמת הם מקבלים ענשים קשים ומרים על-
ידי-זה, וזה עקר עגש הכרת, כי הם נכרתין מהשם
יתברך, ואינם יכולים להכליל בו יתברך ולהמשיך
אמונת אלקותו עליהם, בכחינת השגחה שלמה,
שיחזרו ויצטירו בעיניו יתברך כפיכול, רק קדם
שמגיע פח הראות מאתו יתברך עליהם, נתפזר
מקדם בין הקלפות והחיצונים, מחמת שהשגחתו
יתברך עליהם היא מבתר כתפיה (מאחורי כתפיו),
כמבאר בזהר הקדוש, ועל-ידי-זה הם נכרתין מהשם

יתברך, בבחינת (תהלים ק"ט): "יהיה אחריתם
 להכרית", ובחינת: "אחרית רשעים נכרתה", כי
 ההשגחה שהיא בחינת ראיה והסתכלות, היא
 בחינת אור ישר ואור חוזר, הינו מה שהולכת
 הראות ופוגעת בדבר הנראה הוא בחינת אור
 ישר, וזה בחינת ראשית, ואחר-כך חוזרת הראות
 ומצטיירת בעינים, ומודיעה לדעת לידע היטב
 מה שראה, זה בחינת אור חוזר, בחינת אחרית,
 וכמו-כן בענין השגחתו הפרטית כביכול, שעל-ידי
 שאנו מאמינים בהשגחתו הפרטית בשלמות, הינו
 שהוא יתברך ברא אותנו ואת כל העולמות, והוא
 לבדו יתברך מחיה ומקים אותנו ומשגיח עלינו
 בהשגחה פרטית בכל עת, ועל-ידי-זה אנו מקשרין
 ומכונין עיני דעתנו ולבנו רק אליו יתברך לבד
 בלי שום נטיה אל הצד, חס ושלום, על-ידי-זה
 גם הוא יתברך משגיח עלינו בהשגחה שלמה,
 שהיא בחינת הבטה והשבת ההבטה, ועל-ידי-
 זה אנו חוזרים ונצטרין כביכול בעיני השגחתו
 יתברך, ואז האחרית מקשרת בראשית, ועל-ידי-
 זה אנו זוכים בזה העולם שהוא בחינת אחרית
 וסוף כל דרגין לחזר ולהכלל בראשית המחשבה,

שהיא השגחתו יתברך, וזה בחינת — סוף מעשה
 במחשבה תחלה, כי השם יתברך הוא ראשון
 ואחרון ומגיד מראשית אחרית, כי על-ידי השגחתו
 השלמה, על-ידי-זה מקשרין כל העולמות, ואפלו
 העולם הנשמי הזה שהוא בחינת אחרית, הכל
 מקשר ומיחד בתכלית האחדות בראשית המחשבה,
 וזה בחינת "שמר תם", לילך בתמימות להאמין
 בו יתברך בתמימות, כמו שכתוב (דברים י"ח):
 "תמים תהיה עם השם אלקיך", וזה "וראה ישר"
 — להביט ולהסתכל אליו יתברך ישר ובכוון גדול,
 בלי שום נטיה אל הצד, חס ושלום, כי המאמין
 בהשם יתברך באמת הוא אצלו כאלו רואה בעיניו
 ממש, ועיניו מביטות תמיד להשם יתברך לבד
 בלי שום חכמות וחקירות ונטיה אל הצד, חס
 ושלום, רק שמביט וצופה ובוטח בו יתברך לבד
 באמונה שלמה, שכל חיותו ופרנסתו וכו' הכל
 הוא רק ממנו יתברך לבד, ועל-ידי-זה נמשכת
 עליו בחינת השגחה שלמה, ואז מתקשרת האחרית
 ונתאחדת בראשית, שהוא עקר התכלית שאליה
 אנו מקוים, וזה שסים: "כי אחרית לאיש שלום",
 וזה — "טוב אחרית דכר מראשיתו", כי זה עקר

התכלית המקוה של התמימים — שיזכו לאחרית טובה, דהינו שיזכו שתתקשר האחרית לראשית, דהינו שיהיו נכללין בו יתברך, לא-כן הרשעים, כי מחמת כפירותם שכפרו באמונת ההשגחה, על-ידי-זה הם רוצים להפריד האחרית מהראשית, הינו הנהגת זה העולם, שהוא בחינת אחרית, מהשגחתו יתברך, שהיא בחינת ראשית, על-כן עליהם נאמר: "אחרית רשעים נכרתה", בחינת ענש כרת, רחמנא לצלן, ועל-כן מבאר בספרים, שעל-ידי שנעורין בלילה ועוסקים בתורה, מבטלין ענש כרת, כי על-ידי עסק התורה כל הלילה, שהתורה היא בחינת עינים, על-ידי-זה מתקנין את העינים, כדי לבון עיניו להשם יתברך לבר, שעל-ידי-זה נתחברת ונתקשרת האחרית בראשית, ועל-ידי-זה נתקן פגם הכרת, ועל-כן נעורין בליל שבועות, שאז זמן קבלת התורה שהוא בחינת עינים, בחינת אמונה בהשגחה, ועל-כן לומדים אז מכל סדר, וכן מכל ספר וספר שבנביאים ובכתובים, וכן מכל מסכת רק הראשית והאחרית, כדי לחבר האחרית בראשית; ראה, אהובי, אחי, מה לפניך, ואל תהיה בטלן, רק הדבק עצמך בו

תְּבַרְךָ, וְהִתְמַד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה יִזְדַּבֵּר מִחֶדְךָ וְכָל חוֹשֵׁיךָ, וְתִהְיֶה נַעֲשֶׂה אָדָם אַחַר
 לְגַמְרִי, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ תָּמִיד עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת,
 יְדִידוֹת, חֵיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ תְּבַרְךָ; אֲשֶׁר־י מִי שְׂאִינוּ
 מְטַעֶה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל־ל!

ז.

רֵאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְסֵלֶק מִמֶּחְךָ וְדַעְתָּךְ
 וּמַחְשַׁבְתָּךְ כֹּל מִיַּי קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יְתַבְּרָךְ,
 כִּי כָּל אֱלוֹ הַקִּשְׁיוֹת וְהַסְּפָקוֹת וְהַבְּלֻבוֹלִים שְׂעוּלִים
 עַל דַּעְתָּךְ, הֵם הֵם הַקְּלָפוֹת שֶׁבְּרֵאֶת בְּעוֹנוֹתֶיךָ
 הַרְבִּיּוֹת, וְעַל-כֵּן נִסְתָּר מִמֶּךָ הָאוֹר, וְעוֹלוֹת עַל דַּעְתָּךְ
 קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת וּבְלֻבוֹלִים, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל
 הַצְּרוֹת נִמְשָׁכוֹת מִבְּחִינַת מַחִין דְּקַטְנוּת, שֶׁהֵם בְּחִינַת
 דִּינִים, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיוֹת הַקְּלָפוֹת הַמְּצָרִין לְיִשְׂרָאֵל,
 חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַקֵּר הַקְּלָפוֹת הֵם הַכְּפִירוֹת הַנֶּאֱחָזִין
 בְּמַחִין דְּקַטְנוּת בְּיוֹתֵר, כִּי מִחֲמַת שֶׁהֵמֶךְ בְּקַטְנוּת
 יוֹתֵר, אֲזַי כָּל חֻקֵּיךָ וְקִשְׁיָה גְדוֹלָה מִדַּעְתּוֹ מְאֹד,
 עַד שְׂאִינוּ יְכוּל לְיִשְׁבָּה, אַף-עַל-פִּי שֶׁבְּאֵמַת הַקִּשְׁיָה
 הִיא שְׁטוּת גְדוֹלָה לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִחַ גְּדוֹל בְּאֵמַת,

וְלֹא זֶה אֵיךְ זֶה, שְׂמַחְמַת שְׂמַחוֹ יוֹנֵק מִמַּחֲזִין דְּקַטְנוּת, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּרֵּין בּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, הַקְּלֹפֹת, עַד שֵׁישׁ לוֹ תַּאֲוָה גְּדוּלָה לְחַקֵּר וּלְהַכְנִס בְּחֻקֵּירוֹת, וְהוּא עוֹשֶׂה מֵהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ, כִּי לְפִי קַטְנוּת מַחוֹ הִיָּה רְאוּי לוֹ לְבָרַח אֶפְלוּ מִחֻקֵּירָה קְלָה שְׂבֻכְלוֹת, וְלֹא דִי שְׂאִינוּ מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, אִף גַּם רוֹצֶה לְהַכְנִס בְּחֻקֵּירוֹת גְּדוּלוֹת, שְׂאֶפְלוּ גְּדוּלִים מִמֶּנּוּ אֵינָם יְכוּלִים לְהַכְנִס לְשֵׁם, וּמִזֶּה בָּאוֹת כָּל הַכְּפִירוֹת וְהַמְּבֻכּוֹת שֶׁל כָּל הַחֻקָּרִים, מַחְמַת שְׂאִינָם מִכִּירִים אֶת מְקוֹמָם, וְנִדְמָה לָהֶם שֵׁישׁ לָהֶם מַח גְּדוּל, עַל-יְדֵי שְׂרוּאִים שְׂבָאוּ לְכָל הַחֻכְמוֹת וְהַמְצָאוֹת בְּעֵנְיָי הָעוֹלָם, אֲבָל אֵינָם יוֹדְעִים שְׂכָל אֱלוֹ הַחֻכְמוֹת הֵם נִמְשָׁכִין רַק מִמַּחֲזִין דְּקַטְנוּת, וְעַדִּין לֹא זָכוּ לְגַעַת כָּלֵל בְּשׁוֹם הַתְּנוּצָצוֹת הַמַּח הַנִּמְשָׁכַת מִמַּחֲזִין דְּגְּדוּלוֹת, וְהֵם רוֹצִים לְהַכְנִס בְּחֻקֵּירוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי כִּף טִבֵּעַ הַמַּחֲזִין דְּקַטְנוּת, כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ מַח גְּדוּל, הוּא יוֹדֵעַ וּמַבִּין וּמַשִּׁיג הָאֱמֶת, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהַבִּין דְּרַכֵּי הַשֵּׁם, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֱמוּנָה אֱמֵתִית, אֲבָל מַחְמַת קַטְנוּת הַמַּחֲזִין שֵׁשׁם נֶאֱחָזוֹת קְלֹפֹת שֶׁהֵן בְּחִינַת כְּפִירוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם חֻכְמִים וְנִכְנְסִים בְּחֻקֵּירוֹת, עַד שְׁנוּפְלִים בְּמְבֻכּוֹת גְּדוּלוֹת,

שְׁכַל הַצְרוֹת נִמְשְׁכוֹת מִשָּׁם, וְזֶה סוּד קְרִיעַת יָם סוּף,
 שְׁמִבְאָר בְּפִנּוֹת שֶׁהוּא סוּד מַחִין דְּקִטְנוֹת, שְׂאֵז אִי
 אֶפְשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ הַיְחוּד, כִּי אִם עַל-יַד עֲתִיקָא, וְעַל
 זֶה נֶאֱמַר בְּזֵהר הַקְדוּשׁ: בְּהַאי מְלָה לֹא תִשְׁאַל
 וְלֹא תִנְסֶה אֶת הַשָּׁם, כִּי זֶה עֵקֶר הַנֶּסֶם שֶׁל קְרִיעַת
 יָם סוּף, שֶׁהָיוּ אֵז בְּצִרָה גְדוֹלָה, וְהַמִּים הַזְדוּנִים,
 שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת וְהַקְשִׁיּוֹת וְהַצְרוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִמַּחִין
 דְּקִטְנוֹת רְצוֹ לְהִתְאַחֵז בָּהֶם מְאֹד, וְכֵן הֵם זְכוּ
 לְסַלֵּק אֶז דְּעַתָּם לְגַמְרֵי וּלְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה לְבַד,
 וְזָכוּ לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמָם הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה מִבְּחִינַת
 עֲתִיק, וְעַל-יַד-זֶה נִתְקַרְשׁוּ הַמִּים הַזְדוּנִים, וְזָכוּ
 לְהַפְּךָ לָהֶם הַיָּם לִיְבֻשָׁה, עַל-יַד שֶׁסְּלָקוּ דְּעַתָּם,
 שֶׁהִיא בְּחִינַת יָם, וְסָמְכוּ עַל הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת
 יְבֻשָׁה, וְזֶה בְּהַאי מְלָה לֹא תִשְׁאַל וְלֹא תִנְסֶה
 אֶת הַשָּׁם, כִּי זֶה עֵקֶר קְרִיעַת יָם סוּף — לְכַרַח
 מַחְקִירוֹת וּמְבוּכוֹת, שְׂאֵסוּר לְהַפְּנֵס בָּהֶם, שֶׁהֵם
 נִמְשָׁכִין מִמַּחִין דְּקִטְנוֹת, וּלְהִתְחַזֵּק וְכֵן בְּאֱמוּנָה
 לְבַד; לְכֵן רָאָה, אֱהוֹבִי, אַחִי, לְהַכְנִיֵס אֶת עֲצָמְךָ
 בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה, וְעַל-יַד-זֶה תִּזְכֶּה לְעֵבֵר אֶת זֶה
 הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וַיֵּאִיר לְךָ תְּמִיד אֲמַתּוֹ יִתְבָּרַךְ
 בְּגִלּוֹי אוֹר נִפְלֵא, אֲשֶׁר לֹא שְׁעֵרְתָּ מִיָּמֶיךָ, כִּי הָעֵקֶר

תלוי כפי שמשליך חכמתו המדמית לגמרי, ומקבל על עצמו אמונתו יתברך בתמימות ובכשיטות גמורה.

ח.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר אין לך טוב בזה העולם מהאמונה הקדושה, אשר היא ראש הכל, הינו, כי הראש והראשון בהשגת הקדשה ובהשגות אלקותו יתברך הוא על-ידי אמונה, כי ההשגות וכל הצמצומים דקדשה שזוכים על ידם להשיג אלקות, כלם הם בחינת אמונה שיהיא יסוד כל התורה כלה, כמו שכתוב (תהלים קי"ט): "כל מצוותיך אמונה", וכתוב (חבקוק ב'): "צדיק באמונתו יחיה", כי אנשים פשוטים וקטני ערך בודאי עקר חיותם ותקותם לזכות לתכלית הנצחית והאמתית הוא רק על-ידי אמונה, אך אפלו מי שיש לו שכל גדול, והוא למדן וחרף גדול בש"ס ובפוסקים, ואפלו אם יש לו יד גם בחכמת הקבלה בזהר הקדוש ובכתבי האר"ל, כל זמן שלא זכך עצמו מזהמת הנפש, ולא שבר

עדין לגמרי תאות גופו וחמרו, ויש לו עדין איזו
 אחיזה ושמן דבר מתאות הגוף והכלי העולם
 הזה, בנודאי עדין אין שכלו שלם, ואסור לו להכנס
 בשכלו בחכמת השגת אלקותו יתברך, כי יוכל
 להפשל מאד ולפל, חס ושלום, רחמנא לצלן,
 ועל-כן צריך להתחזק רק באמונה, ולהשליך שכלו
 לגמרי, ולסמוך על אבותינו הקדושים ועל הצדיקים
 האמתיים אשר כפו את יצרם ושברו את החמר
 לגמרי, כי רק הם זכו להשגת אלקותו יתברך
 בתכלית השלמות, ואף-על-פי-כן אפלו צדיקים
 כאלו, שטהרו וקדשו עצמם מזהמת הנחש לגמרי,
 ושברו כל התאוות ובטלו את הגוף והחמר לגמרי,
 גם הם היה עקר התחזקותם רק על-ידי האמונה
 הקדושה, כי אי אפשר להשיג שום השגה ולדעת
 שום ידיעה אמיתית בהתנוצצות אלקותו יתברך,
 כי אם על-ידי האמונה הקדושה, אשר היא השער
 שדרכו נכנסין לכל הקדשות ולכל ההשגות ולכל
 הידיעות הקדושות, בבחינת — "בזאת יבוא אהרן
 אל הקדש" "בזאת" היא בחינת "מלכות", בחינת
 אמונה, שהיא יסוד כל התורה כלה, בחינת (במדבר
 ט"ט): "זאת התורה" וכי, זאת דיקא, וזה שהארץ

בתקונים דלית רשות לנביא וחזקה לאעלא לקדשא
בר מנה וכו', כי אי אפשר להתקרב ולהכנס לשום
קדשה ולשום השגה ולשום ידיעה מהשם יתברך,
כי אם על-ידי האמונה הקדושה, וכל המלחמות
וכל הנסיונות שיש לאדם בעבודת השם, אי אפשר
לנצח שום מלחמה ולעמד בנסיון, כי אם על-ידי
האמונה הקדושה, כמו שכתוב שם בתקונים: ודוד
כד הוי עאל בקרבא לא אתרחץ אלא בה', (ודוד
כשהלך ללחם לא בטח אלא בהשם), כמו שכתוב
(תהלים כ"ז): "אם תחנה עלי מחנה" וכו' "בזאת אני
בוטח", הינו שעקר בטחוננו ותקותו היה באמונה,
שנקראת "זאת", דהינו שהיה יודע שהוא חזק
באמונה בהשם יתברך, ועל-כן ידע שבודאי יעמד
נגד כל המתנות והמלחמות של היצר הרע והסטרא
אחרא, ובודאי יוכל לנצחם ולשברם, מאחר שיש
לו אמונה חזקה בהשם יתברך שנקראת "זאת",
והנביא כשראה ארץ הגלות, לא היתה לו תקנה
לצאת משם, כי אם על-ידי האמונה שנקראת
"זאת", כמו שכתוב (איכה): "זאת אשיב אל לפי
על-פן אוחיל" וכו', כי מי שיהיה חזק באמונה,
בודאי יזכה לנצח את המלחמה, ולצאת מן הגלות,

ועין בתקונים שהאריך בענין בחינה של "זאת",
שיעקב מסר זאת לבניו, ומשה ברוך את ישראל
ב"זאת", והכל הולך וסובב על האמונה הקדושה
שנקראת "זאת", והיא יסוד הכל.

ט.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר כמו
שהוא בגשמיות, כמו-כן הוא ברוחניות, כי
הגשמיות היא משל על הרוחניות, וכן הרוחניות
נתלבשת בתוך הגשמיות, ועל-כן עליך לדעת היטב
אשר עקר הידיעה מהשם יתברך ומהתורה הקדושה
היא על-ידי אמונה, כמו שכתוב "וארשתיה לי
באמונה וידעת את השם". כמו שאנו רואים שעקר
הידיעה הברורה בעניני עסק ומשא ומתן הוא
על-ידי אמונה דיקא, וזה יסוד כל המשא ומתן
והמסחרים שבעולם, הכל על-ידי שאחד מאמין
לחברו שידע בו שהוא נאמן ואיש אמת, כי בלא
אמונה לא יתקיים שום עסק ומשא ומתן, כמו
למשל כשאחד רוצה לידע המקח של איזו סחורה
במרחקים, כדי לידע אם לסחור בזה הסחורה כאן

ולהוליקה לשם למרחקים ולהרויח בה, אזי אם
 ירצה לבלי לסמך על שום נאמנות של איזה
 בן-אדם, בודאי לא ידע לעולם המקח, אם לא
 שיצטרף קדם כל מסחר לנסע לשם ולראות איך
 המקח עם סחורה זו, ובתוך כך שיחזור לביתו
 אפשר שיגזל המקח, וכן להעמיד על חכמתו ושכלו
 שמבין מרחוק שבזמן זה מחיב להצליח מסחר
 זה במקום פלוני, זה בודאי אי אפשר, כי כבר
 ראינו כמה פעמים שהיתה הסברה נותנת שיהיה
 המקח ממסחר זה בליקר, ואף-על-פי-כן היה אחר-
 כך דיקא בזול גדול, נמצא שהידיעה שעל-פי סברה
 והחכמה בעסק מסחר, זה אינו ידיעה כלל, ולנסע
 בעצמו לראות בעיניו גם-כן אי אפשר, ובהכרח
 שישמך על איזה איש נאמן שיבחר לו שראוי לו
 לסמך עליו, כי הוא יודע שהוא אוהבו באמת, ויש
 לו נאמנות, וכשהנאמן באמת כותב לו ידיעה
 ממרחקים מאיזה מקח מסחורה וכיוצא, אזי זאת
 הידיעה היא ידיעה ברורה אצלו בלי ספק, אף-
 על-פי שאינו מבין בשכלו שום סברה ושכל שיהיה
 המקח כך, אדרבה הסברה נותנת שיהיה בהפך,
 אף-על-פי-כן הוא יודע ידיעה ברורה ואמתית

שֶׁהַמֶּקַח הוּא כֶּף, עַל־יְדֵי אֲמוּנָה, שֶׁמֵאֲמִין לְחִבְרו
 הַנֶּאֱמָן שֶׁבּוֹדָאֵי לֹא יִשְׁקֶר לוֹ, וּבּוֹדָאֵי כּוֹתֵב לוֹ
 הָאֱמֶת, נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה שֶׁהוּא יְסוּד
 הַמִּסְתָּר אֲצִלוֹ, הוּא עַל־יְדֵי אֲמוּנָה, כִּי אֵין קִיּוּם
 לְעוֹלָם בְּלֹא אֲמוּנָה, כִּי כָּל הַמֶּשָׂא וּמִתֵּן וְהַעֲסָקִים
 שֶׁבְּעוֹלָם, וְכָל הַהִתְחַבְּרוּת שֶׁבֵּין בְּנֵי־אָדָם אֵי אֶפְשָׁר
 לָהֶם לְהִתְקַיֵּם בְּלֹא אֲמוּנָה, כִּי אֶפְלוּ אִם יִהְיֶה אָדָם
 חֶכֶם גְּדוֹל בְּיוֹתֵר, אִם יִרְצֶה שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם מֶשָׂא
 וּמִתֵּן עַד שִׂדְעַ מֵהוּת הַמֶּשָׂא וּמִתֵּן בְּחֻכְמָתוֹ דִּיקָא,
 וְלֹא לְסַמֵּךְ עַל נְאֻמֹּת חִבְרוֹ, וְכֵן לֹא יִרְצֶה לְתֵן שׁוּם
 דְּבַר מִדּוֹ לְחִבְרוֹ, מִחֻמַּת שְׂאִינוֹ מֵאֲמִין לְשׁוּם אָדָם,
 אֲזַי בּוֹדָאֵי לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק וְשׁוּם מֶשָׂא
 וּמִתֵּן, כִּי כָּל הַעֲסָקִים וְהַמֶּשָׂא וּמִתֵּן בְּהִכְרַח שְׂיֵהִיו
 עַל־יְדֵי נְאֻמֹּת, שֶׁאֶחָד מֵאֲמִין לְחִבְרוֹ, רַק שְׁכָּל
 אֶחָד מִבְּקֶשׁ לוֹ אִישׁ נֶאֱמָן שְׂיֵהִיָּה רְאוּי לוֹ לְסַמֵּךְ
 עָלָיו, אֲבָל עַל כָּל פְּנִיִם בְּלֹא נְאֻמֹּת לְשׁוּם אָדָם,
 אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת מֶשָׂא וּמִתֵּן הַעֵסֶק, בְּפִרְט
 הַעֲסָקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהֵם לְמִרְחָקִים; נִמְצָא שְׁכָּל
 הַנְּאֻמֹּת שֶׁבֵּין אָדָם לְחִבְרוֹ הַכֹּל נִמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשַׁל
 מִכַּח הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁצְּרִיכִים לְהֵאֲמִין בְּהֵשֵׁם
 יְתִבְרַךְ וּבְצַדִּיקָיו וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁבְּרֵא הֵשֵׁם

יתברך פח האמונה באדם שיהיה לו כח ובחירה להאמין באמת, אף-על-פי שאי אפשר לו להשיג בשכלו עדין בשלמות, ומשם נשתלשלה הנאמנות והאמונה שבין אדם לחברו, שהוא קיום העולם, ועל-כן באמת אמרו חכמינו הקדושים (מסכת פלה פרק ב'): "המחליף בדבורו כאלו עובד עבודה זרה", כי כשמסקר לחברו באיזה משא ומתן ואין לו נאמנות, הוא פוגם באמונה הקדושה, ונחשב כעובד עבודה זרה ממש, כי הנאמנות שבין אדם לחברו נמשכת גם-כן מהאמונה הקדושה; אשרי מי שמכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה, ואז יזכה לקשר רוחניות לגשמיות וגשמיות אל רוחניות, ותמיד ירגיש ערבות, נעימות, זיו וחייות אור האלקי, אשרי לו!

.

אהובי, אחי היקר! עליך להכניס בדעתך, אשר כלל הדבר, שהעקר הוא האמונה בפשיטות בלי שום חקירות וחקמות כלל, וכשזוכה להיות חזק בזה ימים ושנים הרבה, אזי אם יזכה, יחמל

עליו השם יתברך, ויפתח לו שבילי השכל, ויובל להשיג ולהבין מעט בידיעתו יתברך, ואפלו אחר-כך פשיזקה לאיזו ידיעה והשגה, הוא צריך לתן גבול לדעתו שלא יסתפל בפה שאין לו רשות, כי במפלא ממה אל תדרש, רק לסמוך על אמונה לכה, כי לעולם צריכים להתחזק רק באמונה, שהיא היסוד והקיום של כל העולמות, והאמונה היא בראש ובסוף ובאמצע, בבחינת — "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים", אני הוא בחינת מלכות אמונה כידוע, ומבלעדי האמונה אי אפשר לדעת מהשם יתברך, בחינת — "ומבלעדי אין אלקים".

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: הַיּוֹם הַזֶּה עֶקֶר הַלְמוּד
שְׁצַרִיכִים לְלַמֵּד עִם אֲחֵרִים, הוּא רַק לְמוֹד אֲמוּנָה
בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשְׁיטוֹת, וּלְחֹזֵר עַל זֶה פְּעָמִים אֵין
מְסַפֵּר, לִידַע שֶׁיֵּשׁ מְצוּי נִמְצָא, וְהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
הַמְּצִיא הַנְּמַצְאוֹת וְכֹל הַנְּמַצָּאִים מִשְׁמַיִם וְאָרֶץ,
וּמָה שֶׁבִּינֵיהֶם לֹא נִמְצְאוּ, אֲלֵא מֵאֲמַתַּת הַמְּצָאוֹ,
כִּי אֵין בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְאֵף שֶׁבְּעֵין רוּאִים אֵיךְ
הַגֶּשֶׁם וְהַטֶּבַע מִתְגַּבְּרִים וְכוּ', הַכֹּל בְּשִׂכִּיל הַבְּחִירָה
וְהַנְּסִיחָה וְכוּ', לְרֹאוֹת אִם יִמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ הָאָדָם
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ עַל אֵף כָּל הַהִסְתָּרוֹת וְהַכְּפוּיִים.

(אמרי מוהר"א"ש, חלק א', סימן שפה)